

Задъ този влакът и успоредно съ него се пълнѣха съ войници, орждия, муниции и различни други материяли и други влакове всрѣдъ неописуемъ шумъ, трѣсъкъ и пищене.

Влакътъ, въ който бѣ се намѣкналъ Дѣлчо, мръдна, като че ли се опитваше да трѣгне, послѣ пакъ застана, изсвири и отново пакъ мръдна; колелетата му се заобръщаха — отначало полека и нѣкакъ несигурно, слѣдъ това все по-силно и по-силно, докато се изгуби въ тъмнината, всрѣдъ замиращо въ отдалечението тракане и глухия ехтежъ на машината.

\*

Дѣлчо благополучно достигна до Свиленградъ, пълненъ съ войски и непрѣкъснато движение. Тука той започна да разпитва за 87-я резервенъ полкъ, командуванъ отъ баща му, подполковникъ Вълковъ. Обаче, никой не можеше да му даде никакви свѣдѣния. Освѣтнѣ това, хората, заети съ работата си, или не доизслушваха въпроситъ му, или му отговаряха отревисто, или пѣкъ повдигаха раменѣ и хладнокрѣвно отминаваха. Ала всичко това не го отчайваше, и той намисли да продължи пѣтя си тѣй, както бѣ дошелъ дотука, толкова повече, че не бѣ още достигналъ цѣлѣта си — да дойде на самото полесражение. Така, слѣдъ нѣколко дни бавежъ, той една нощъ отново се провѣрѣ въ единъ вагонъ на единъ отходящъ, пълненъ съ войници и хранителни припаси влакъ.

Влакътъ нито бѣ освѣтленъ, нито пѣкъ стопленъ — и бѣ доста студено. Той стоеше правъ до единъ прозорецъ и гледаше навънъ, мислейки и за дома, и за баща си, и за полесражението, което прѣдполагаше скоро да види. Той често пѣти си спомнаше и за Ивана Грозни, когото искрено обичаше.

Отвѣнъ валѣше вече първиятъ снѣгъ. Ситни ослѣпителни бѣли снѣжинки, падайки, се прѣвѣртаха въ тъмнината съ блѣсъка на дребни блѣскави искри, които, едва достигнали земята, тутакси изгасваха, прѣвѣрщайки се въ влага и мокрота.

Нѣйдѣ въ полето влакътъ дълго врѣме — неизвѣстно защо — се бави и чакъ на разсъмване спрѣ на една малка гаричка. Започна слизание, разтоварване... Около гаричката имаше много покрити и разкрити коли, изъ нѣкои отъ които се донасяха блѣзени стонове и охкания. Тѣ бѣха пълни съ тежко ранени, които трѣбаше да бждатъ прѣхвърлени въ единъ, стоящъ подъ пара влакъ. Дѣлчо отиде между колитъ, надниквайки ту тукъ, ту тамъ съ свито отъ болки сърце. Той за първи пѣтъ виждаше такова голѣмо число ранени войници. „Дали и татко не е между тѣхъ?“ му мина прѣзъ ума;

и той дълго врѣме не се рѣшаваше да пита за него. Но най-сетнѣ запита нѣкои отъ полеко раненитъ, отъ които само единъ му каза, че е отъ неговия полкъ. Войникътъ понизи гласа си и му съобщи, какво голѣми турски сили идѣли и че се очаквало да стане голѣмо — генерално сражение при Люле-Бургазъ. За тамъ заминалъ и полкътъ на баща му. Слѣдъ това ранениятъ войникъ удовлетвори и другитъ въпроси — даде му нужнитъ свѣдѣния и опжтвания за мѣстата, дѣто ставаха сраженията, както и приблизителната посока къмъ Люле-Бургазъ, прибавяйки, обаче, че е много рисковано да се върви напрѣдъ и строго забранено за младежи като него, които не се числятъ къмъ никоя частъ.

— Ти кой си бре, момко? Отдѣ допадна тука? извика единъ санитаръ, съглеждайки Дѣлча.

— Кажи: „Доброволецъ съмъ и догонвамъ 87-я резервенъ полкъ“, му пошепна ранениятъ войникъ.

Дѣлчо побърза да повтори тия думи.

— Тогава: ходомъ, маршъ! — трѣгвай си и не безпокой раненитъ.

Младото момче се сбoguва съ ранения войникъ и трѣгна.

Врѣмето не бѣше студено, но валѣше ситенъ дѣждецъ.

На другия денъ, слѣдъ обѣдъ, до слуха на Дѣлча започна да достига ту по-ясенъ, ту по-притѣпенъ артилерийски гърмежъ. Трѣпки минаха по тѣлото му. Той се заоглежда наоколо и съгледа разрушени колиби, изсѣчени дървета и нѣкакви тъмни и голѣми петна въ далечината — опожарени и разрушени села. Дѣждътъ валѣше, ситенъ и постояненъ, а той вървѣше сѣ напрѣдъ. Артилерийскиятъ гърмежъ ставаше се по-силенъ и по-ясно се вече слушаше. Той потрѣпваше и отъ неволненъ страхъ и отъ силата на любопитството, което го тласкаше напрѣдъ. Дѣлчо, отново се спрѣ до едно оголено отъ листата дърво, съ изпочупени клони, покатери се на него и се заоглежда. Прѣдъ него се откри обширенъ вълнеобразенъ хоризонтъ, прошаренъ съ опожарени и разрушени селища, между които се движеха смѣтно рисуващи се въ мъглавината движещи се колони отъ войски и коне.

Дѣждътъ се усилваше.

Той слѣзе отъ дървото, и, сгушенъ въ яката на ученишкия си шинелъ, съ вързанката съ провизии подъ мишца и ржцѣ въ джобовѣтъ, трѣгна пакъ напрѣдъ. Ето на нѣколко крачки отъ него единъ умрѣлъ и разлагащъ се биволъ, по-нататъкъ други, а по-настрана озжбенъ, съ прѣхапанъ езикъ, конь... И колкото по-нататъкъ отиваше, артилерийскиятъ гърмежъ ставаше сѣ по-ясенъ и стра-